

Min klimahistorie

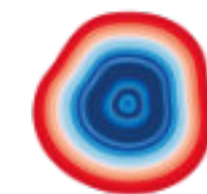
FOR EN BÆREKRAFTIG OG RETTFERDIG FRAMTID

I denne boka kan du lese tekstene til vinnerne av skrivekonkurransen **Skriv for Framtida!**

Mer enn 800 ungdommer deltok i skrivekonkurransen i 2022/23. Bidragene består av personlige historier om klima og bærekraft hvor unge deler sine egne erfaringer, følelser, verdier og refleksjoner.

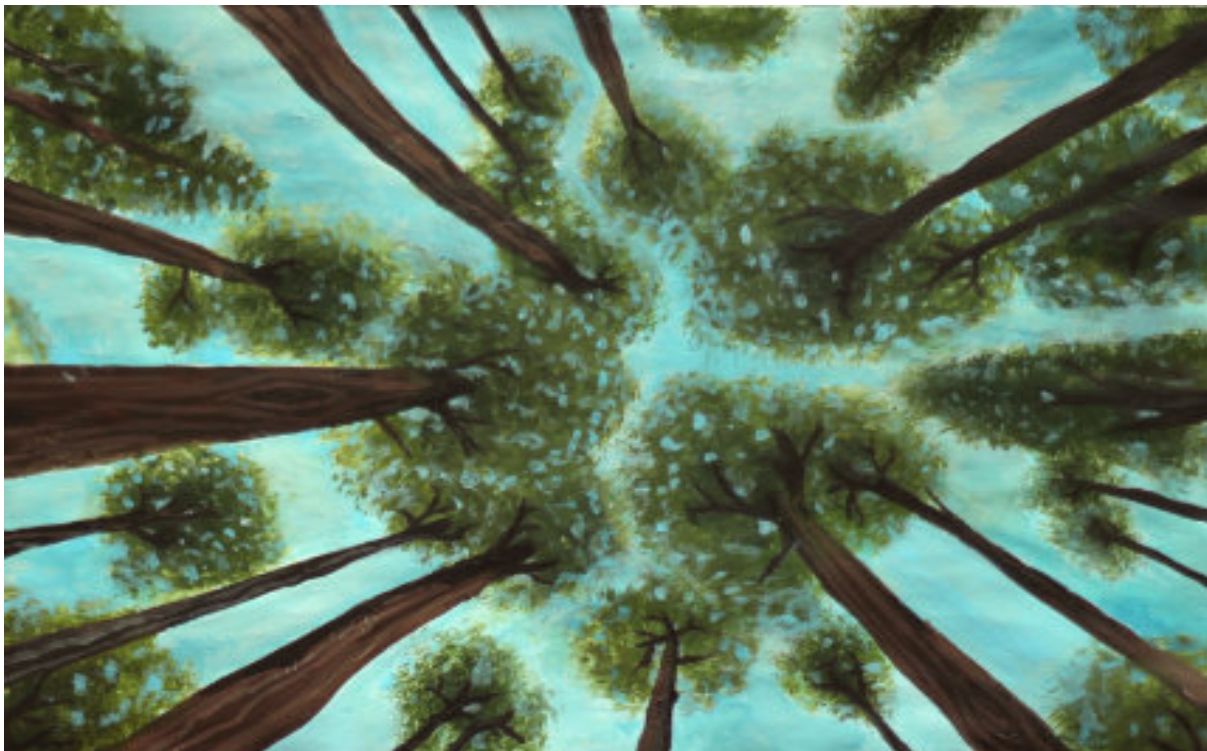
Tekstene er illustrert av elever ved Elvebakken vgs.

Prosjektet drives av Climate Creativity med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

climate creativity

Jeg vil bli en ørn

Tekst PARSA SHAHEDI, Hamar katedralskole
Illustrasjon ELVINA BLOMANDER

Klimaendringene påvirker meg som om jeg er en båt i stormen. Vinden blåser meg hit og dit, og jeg vet ikke helt hvor jeg skal seile. Men jeg vet at jeg må holde meg fast og prøve å finne en retning. Jeg vil ikke la meg synke, selv om sjøen kan bli grov og skummel.

Jeg ser for meg en bærekraftig framtid der vi ikke lenger skader planeten vår, men heller gir tilbake. Der trærne står høye, og luften er frisk. Der vi ikke lengre grådig tar mer enn vi trenger, men heller sørger for at alt vi gjør har en positiv effekt på verden rundt oss.

Men jeg har også tro på at ungdom kan gjøre en forskjell. For når vi står sammen, kan vi bli som en

soloppgang som skinner sterkt og sprenger bort skyene. Når vi går ut og demonstrerer, når vi tar klimavennlige valg og prøver å lære andre om det, kan vi gjøre en forskjell.

Jeg vil ikke bli som en kylling som ikke kan fly, fanget i et bur. Jeg vil heller bli som en ørn som kan sveve høyt og fritt, og se alt som er vakkert på denne jorden. Derfor vil jeg gjøre alt jeg kan for å sørge for at vi ikke ødelegger denne planeten, men heller bygger den opp igjen. Politikere må våkne opp å velge naturen, fremtiden og oss overfor penger. Helt til den dagen kommer vet ikke jeg hvor lenge jorda vår kommer til å overleve. Jeg håper at mange av oss kan bli med på denne reisen. La oss seile sammen, som en hel flåte, mot en bærekraftig framtid.

Reduser utslippene

Tekst GRETHE KRISTINE PARCON NAG, Vågen vgs.
Illustrasjon MATHEA CATHRIN KOHOUTEK RUE

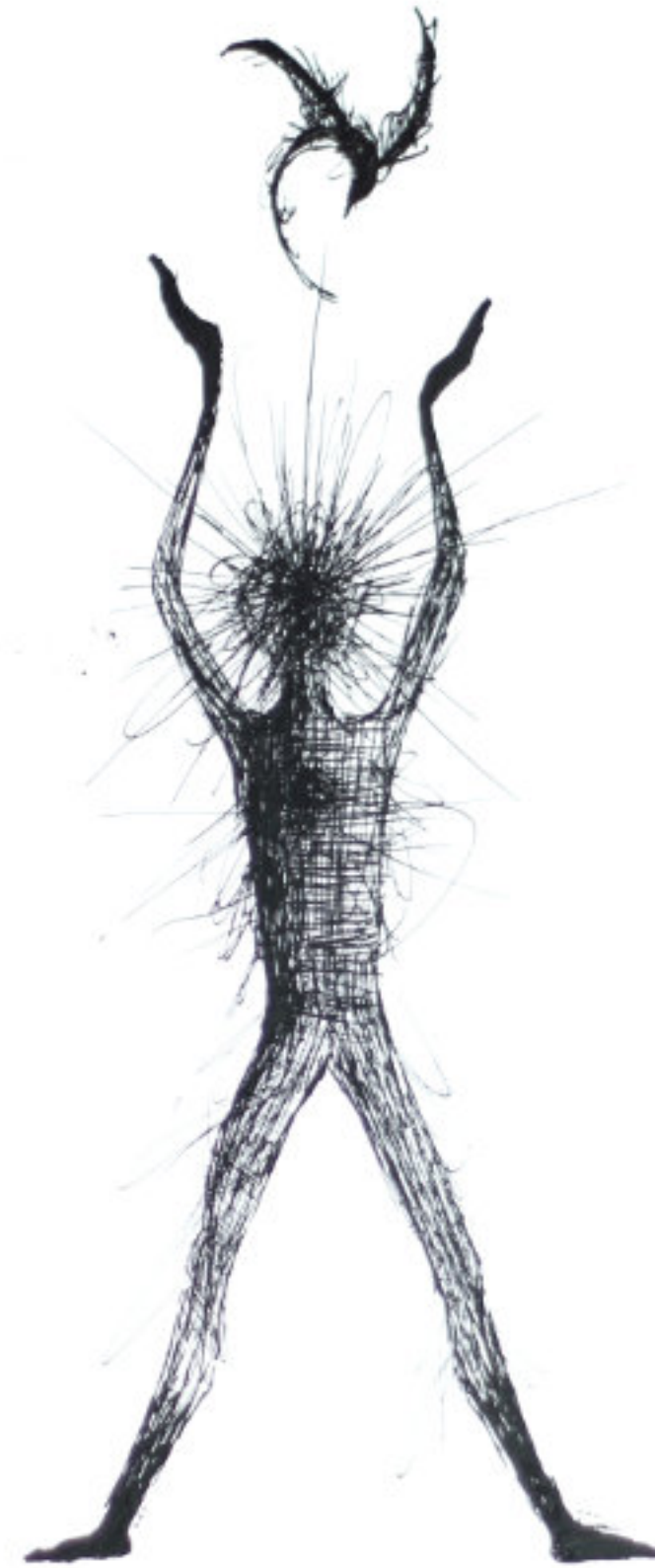
FN spår at klimaendringene kan drive 140 millioner på flukt de neste 30 årene. Klimaendringene er et resultat av våre utslipp.

Jeg har familie fra et av de landene som er mest utsatt for naturkatastrofer i verden. Landet er allerede naturlig utsatt for disse naturkatastrofene, men flere kan komme på grunn av klimaendringene. Dette skjer også i andre land. Om jeg vil at min familie og andre mennesker som er utsatte, skal være trygge, må vi kutte ned CO₂-utslippene.

Da jeg var yngre, husker jeg at moren min viste et bilde av en liten jente og hennes lillebror som hadde mistet familien sin i en storm. Alt rundt dem var ødelagt, og jenten gråt mens gutten sov i armene hennes.

Det fikk meg til å tenke på at jeg er svært heldig som bor i et land som ikke er utsatt for klimaendringene i like stor grad, enda. Det er urettferdig at flere land blir påvirket av utslippene fra andre land, som Norge. Flere folk i flere land kan miste sine hjem og nærmeste på grunn av naturkatastrofene som blir påvirket av klimaendringene.

Jeg mener at vi må ta ansvar for CO₂-utslippene. Utslippene er en av de største faktorene til klimaendringene, og da er det lett å se hva løsningen er. Problemet er hvordan dette skal løses. Vi som vanlige mennesker kan resirkulere og kjøre bilen mindre, men dette er ikke nok. Bedrifter og myndigheter i hele verden må ta ansvar for å kutte utslippene.

Min historie om klima

Tekst ABDULLAHI, Nadderud vgs.
Illustrasjon MARYAM UMAR AHMED

Vi snakker vanligvis om klimaendringene som noe som vil skje eller vi sier "hvis det skjer", men klimaendringene er reelle og skjer akkurat nå. Det er like reelt som det faktum at du leser denne teksten nå, og folk kan diskutere når det vil skje eller om det skjer, men jeg har møtt de harde konsekvensene som følger med krisen med klimaendringer og global oppvarming.

Hei, mitt navn er Abdullahi og jeg kommer fra Kenya og jeg har vært i Somalia hvor landet er rammet av tørke og hungersnød. For folk som ignorerer dette og tror krisen ikke er ekte, forestill deg å bo i Somalia og opplever det 5. året på rad uten en

eneste dråpe regn. Det alene burde bevise at det som skjer er ekte. Da jeg ankom Somalia, første gang, det første skrittet jeg tok av flyet, ble jeg møtt av en hetebølge som fikk meg til å tenke nytt om hvorfor jeg dro i utgangspunktet. Da jeg kom til slektningene mine, ønsket jeg å ta en dusj, tydeligvis på grunn av det som skjedde med meg, til min overraskelse var det ikke vann. Ikke vann og ekstreme temperaturer på 50 grader. Jeg dro neste morgen fordi jeg ikke tålte det. Folk som sier at klimakrisen ikke er ekte, det er et overgrep mot alle som går gjennom den, enten de er i Somalia eller andre steder i verden, og det er min veldig triste lille historie.

Fuglane på Jæren er ikkje her lengre

Tekst ASTRID, Vågen vgs.

Eg kan ikkje sjå fuglane meir. Er dei blitt borte for alltid eller kjem dei ikkje fordi dei slit med å tilpasse seg eit endra klima? Sluttar dei å kome på grunn av oss menneske som øydelegg hekke- og leveområde?

Når eg kikkar ut vindaugget mitt og ser utover jorde som ligg bak steingardane er det ikkje nokon fuglar der, slik det var før. Eg høyrar ikkje fuglekvitring på morgonen lengre. Eg ser ikkje fuglane meir. Eg ser ikkje Vipa eller Tjelden flyge majestetisk over himmelen eller slappar av på jordet.

For kva skal me gjere utan fuglane? Eit av dei enklaste, viktigaste og

kjæraste vårteikn for oss jærbuar er å sjå om Vipa eller Tjelden er komen. Er den det, er det offisielt vår «For dæ blir ikkje vår før vibå æ komen».

Fuglane er ikkje berre eit symbol på våren, men bidreg til viktige oppgåver i naturen og for dyrelivet. Dei bidreg også til artsmangfald i den jærsk naturen som bidreg til mangfald i norsk natur og dyreliv. Både Tjelden og Vipa er trua og bestanden minkar. Om me mistar fuglane kva skjer då med naturen og dyrelivet? Kva skal då vere Jæren sin fugl? Eg håpar å få sjå fuglane i framtida.

Illustrasjoner
LIVE SKJELBRED MELBO
SIGNE GULDAHL FLØTTEN

Ei grøn framtid

Tekst MINA IMS, Vågen vgs.
Illustrasjon IDA MARIE SLETHOLDT

Eg hugsar då eg var lita og plassen der eg budde vart omfamna av grønne ekre, tre med trehytter og disser hengjande ned i frå dei. Dette var realiteten før, og eg fekk mykje glede av å ha naturen som ein leikeplass. Det å leike gøyemelek i skuleskogen var noko av det kjekkaste eg og venane mine visste om. Eg ser at barn no til dags ikkje opplever det same som eg den gong gjorde. Ekrene er no bustadfelt, trea med dissene er no blitt til leikeplassar av plastikk, og det er vanskeleg å leike gøyemelek når det ikkje er tre nok til å gøyeme seg bak. Tanken på dette gjer meg ikkje akkurat lykkeleg, og eg er sikker på at andre kan relatera.

Det er viktig å ta vare på naturen for at framtidige generasjonar skal kunna få oppleva det fina me har no. Me må ikkje gløyma at det tross

alt er naturen som sørga for at me har luft å puste, vatn å drikk og mat på bordet. Det er naturen som kan beskytta oss mot klimaendringane, men berre visst me tek vare på ho. Naturen er ei kjelde til gode opplevinga og livskvalitet, verda hadde vore trist utan ho. Eg ynskjer at dei framtidige barna skal få kunna leika i naturen, ikkje berre vere inne framføre ein skjerm.

Eg tenkjar at me må byrje å motstå freistinga til å byggje om og erstatta naturen, dersom det ikkje er nødvendig. Det finnast ofte, dersom ikkje alltid, ei berekraftig løysing til dei fleste av dilemma våre. Ein kan setje ting i perspektiv i forhold til korleis dette kan påverke naturen, før ein gjer handlingar. Du ynskjer vel ikkje å vere ansvarleg for at verda går under?

Sludd is the new ~~Snø~~

Tekst OTTO FREDRIK POULSEN, Bjørnsletta skole
Illustrasjon ZILO HARALDSEID

Ungdom er veldig viktige i klimakampen. Dessverre blir våre stemmer oversett og dyttet vekk av politikere og voksne generelt. Vi unge er tydeligvis ikke gamle nok til å kjempe for miljøet som vi kommer til å leve med resten av livet. Så nå skal jeg dele min personlige klimahistorie som jeg selv har følt på mye i det siste.

Jeg har vært mye ute på landet, i en liten by kalt Ørje, som ligger kanskje én og en halv time øst for Oslo. Det var et sted hvor snøen la byen under et fint, tykt, hvitt teppe. Det er det nesten ikke noe igjen av. Jeg savner å ake ned bakkene som er rundt deg overalt, og jeg savner den frosne innsjøen og elva som var så kald og frosset at en bil kunne kjøre på isen. Jeg savner den fine grønne naturen som lå i bakgrunn for byen, som nå

er fylt med tyske vindmøller som ikke har gitt noe tilbake til befolkningen i byen. Jeg savner de store hvite åkrene og skogene som lå overalt rundt som en vegg fra alle andre. Mest av alt savner jeg en ordentlig vinter på landet. Det er også de små tingene, som å kunne varme seg foran peisen siden det er kaldt ute, og å ikke være redd for mitt eget liv når alt man kjører på er is og sludd.

Det er heldigvis ikke slutten på verden, for Ørje kommer alltid til å være Ørje, men det er første gang jeg har opplevd en ekte og personlig effekt av klimaendringene, hvis pappsugerør ikke teller da. Heldigvis er ikke all snøen borte, og hvis man er heldig kan det være snø, til og med litt tykk også.

Illustrasjoner
NADJA NICIC
ELLA INGEBORG TANGEN

Overforbruk

Tekst ELLEN MARIE LOFTESNES, Bjørnsletta skole
Illustrasjon ASTRA EIDA RYGH

Det er lørdag kveld. Jeg fører nålen opp, og ned. Så må den veves under og over de nye trådene. Et eller annet TV-program spiller i bakgrunnen, men det er ikke det jeg fokuserer på. Akkurat nå er det eneste som finnes nålen som går opp, og ned. Jeg ser ned på det jeg har i hendene. En sokk som nå kommer til å vare mye lengre. For deg som leser dette virker kanskje et par sokker som lite i det store bildet. Men for meg er det ikke bare et par sokker, de representerer hele tanken om at vi må ta bedre vare på tingene vi har.

Klesindustrien står for ti prosent av verdens CO₂-utslipp. Det er fire ganger så mye som hele verdens flytrafikk. Vi i Norge har et ekstremt stort forbruk. Jeg blir så sint av å se unge som hevder de bryr seg om

klimaet, for så å bare kjøpe og kjøpe uten noen hemninger.

Jeg skulle ønske unge reflekterte mer over sitt eget forbruk. Det er selvfølgelig ikke en enkel sak. Jeg unngikk å tenke på det i lang tid. Da jeg endelig tok oppgjøret med meg selv kom jeg fram til at dette ikke var noe jeg kunne bare ignorere. Nå er det over ett år siden jeg kjøpte et nytt klesplagg. Og jeg har skjønnet hvor utrolig lett det er å reparere ting som går i stykker.

Jeg håper at folk kan skjønne alvoret. At folk slutter å oppføre seg som handlingslammede sauer som ikke klarer å se lengre enn sin neste handletur. Hvis vi skal klare å snu dette synkende, brennende skipet som er planeten vår, må alle bidra.

Klimahistorie

Tekst OLIVIA, Bjørnsletta skole
Illustrasjon ALTHEA EMBLEM NYSTED

Så lenge jeg kan huske har jeg likt årstidene som endrer seg. Når våren kommer, dagene blir lengre og fuglene synger, blir jeg glad. Jeg liker varme somre, bade i sjøen og gå barbeint på gresset. Når høsten kommer, kjenner jeg en ro i sinnet, med lav sol, ruskete vær og tykt skjerf rundt halsen. Til slutt kommer vinteren, knitrende hvit og kald, med skispor som trikkeskinner innover i marka og snødekte alpinbakker til og med i en hovedstad som Oslo. Jeg gleder meg til alt dette hvert år, men nå er jeg redd for at det ikke skal vare for evig.

Jeg husker da jeg var liten og så på videoer av livet i havet. Det var seler, skilpadder, delfiner, blekkspruter og masse annet liv under vann. Vi slipper ut giftige gasser og produserer mer enn vi trenger. Vi kaster søppel i havet som dreper dyrene. Arter blir

utryddet fordi de ikke tåler de store temperaturforskjellene i vannet. Årstidene endrer seg, og isen smelter fordi jordkloden blir varmere. Og mens alt dette skjer, så fortsetter de fleste av oss som før, eller gjør ingenting for å stoppe det.

Når noe først er ødelagt kan det være umulig å fikse det igjen, det er det som skjer med planeten vår nå. Den blir mer og mer ødelagt hver dag som går. Hvis vi ikke gjør noe nå kommer planeten vår til å dø, og vi har ingen plan(et)-b!

Jeg har et ønske, et sterkt ønske, at vi ikke at vi er den siste generasjonen som får oppleve årstidene som kommer og kan leve av et sunt friskt hav med masse planter og dyr. For årstidene og havet vårt er noe av det fineste vi har, og det holder på å bli ødelagt av den store klimakrisen.

Hjelp til å redde liv!

Tekst SUSANNE HERMINE BRÆKKAN, Bjørnsletta skole
Illustrasjon RIKKE COOK GYVE

Jeg husker da jeg snakket med foreldrene mine om en ekstremværhendelse, og vi ble helt sjokkert og lei oss. Det er vanskelig å forestille seg hvordan det er å oppleve det. De siste årene har jeg sett mange værkriser rundt i verden. Jeg ser det på nyhetene og i avisene, og det er på grunn av global oppvarming. Det var en stor hetebølge i sommer, flere land opplever flommer og jordskjelv. Disse hendelsene er farlige og tar mange liv, og det er i tillegg dyrt.

Disse hendelsene gjør meg redd. Jeg er heldig med å bo i Norge hvor vi har det så fint, men jeg er fortsatt redd for at det kan skje slike ting i min fremtid også. Det er så trist at så mange uskyldige mister livet eller blir skadet i ekstremvær. Når jeg ser disse hendelsene på nyhetene, får jeg veldig lyst til å hjelpe til med å forandre på den globale

oppvarmingen. Jo mer jeg lærer, jo mer får jeg lyst til å hjelpe.

På en måte blir jeg også litt sur, fordi jeg synes folk med mye makt som kan gjøre en stor forskjell burde bry seg mer om klimaendringene. Jeg føler alle bare bryr seg om pengene og makt, men ikke om alle de som dør på grunn av dem. De som bare bryr seg om penger må huske at det ikke kommer til å være noe penger eller verden hvis de fortsetter sånn.

Jeg håper de som kan gjøre en forskjell, bruker makten sin på best mulig måte. Slik vi vil få en bedre framtid. Jeg håper vi som lever nå og de neste generasjonene får fine liv uten å tenke på klimakrisen eller eventuelt enden av denne jorden. Vi kan unngå så mye død hvis hver enkelt person gjør noe for å hjelpe.

Bevis at jeg tar feil

Tekst OLIVIA, Vågen vgs.
Illustrasjon EROS KIM

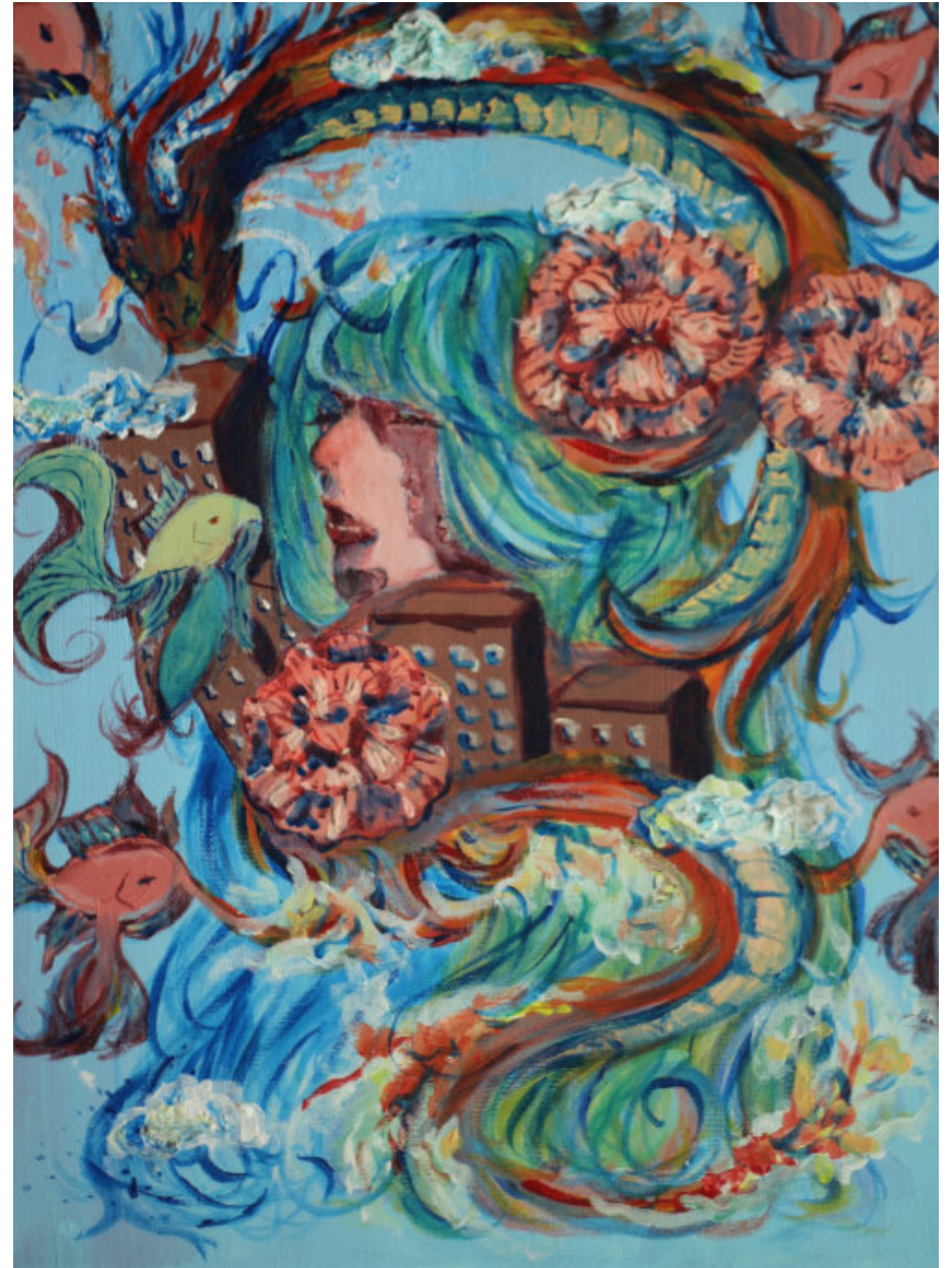
Jeg er sint. Jeg er sint for at ingenting drastisk skjer. Jeg følte håpet og fellesskap da jeg deltok på skolestreiken for klima i 2019. For hver dag smelter mer is og jorden blir varmere, for jorden er syk. Alvorlig syk av oss mennesker som tenker kun på oss selv, men vi glemmer at man trenger en frisk jordklode også.

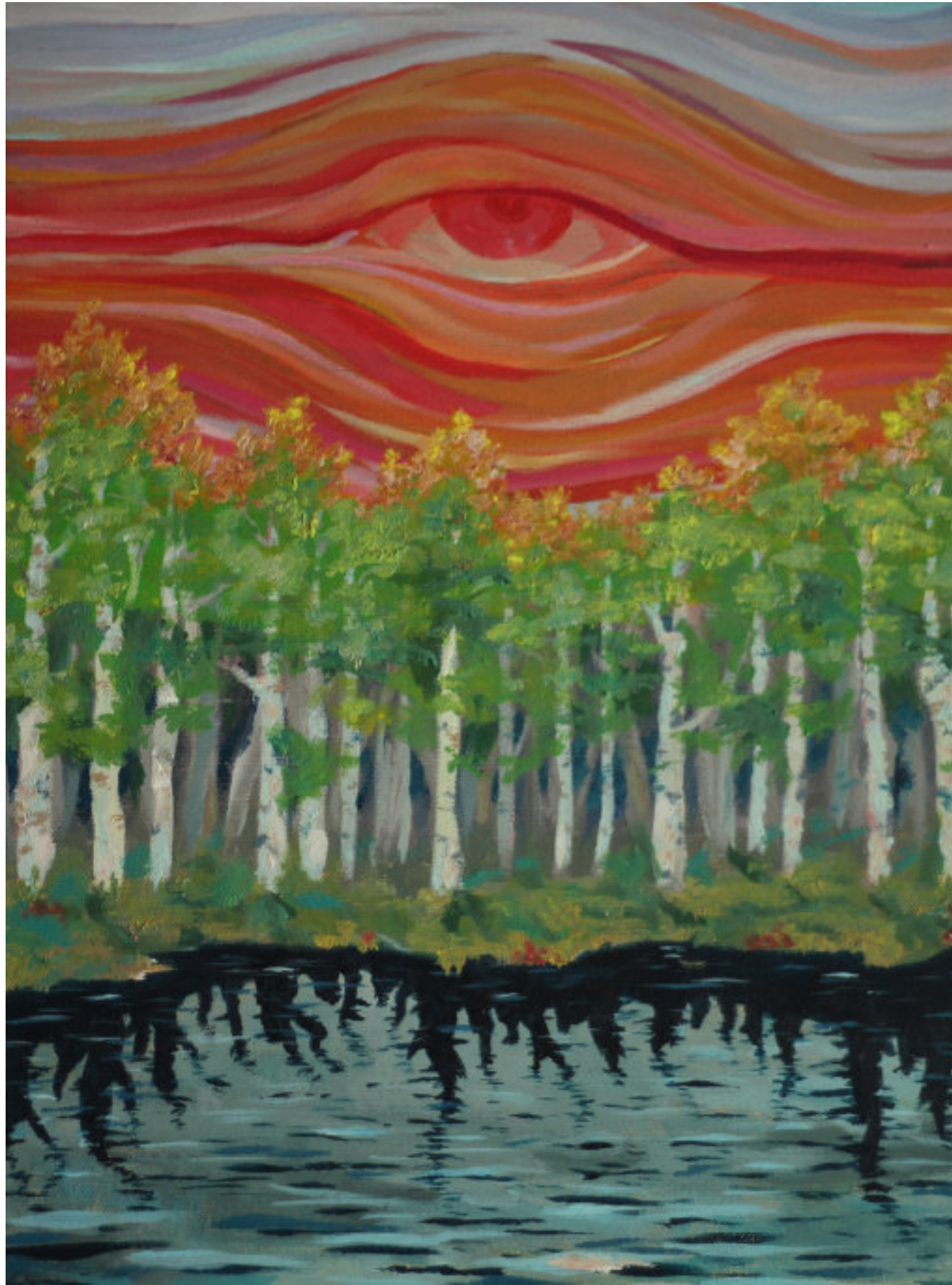
Jeg sitter nå i 2023 og prøver å holde håpet oppe for at det grønne skiftet skal bli gjennomført. Selv ofrer jeg mye i klimaet sitt navn. Jeg spiser ikke kjøtt, jeg tar kollektivtransport og er politisk aktiv for klima. Likevel sitter jeg med følelsen av sinne, siden politikerne som har mest innflytelse aldri gjør nok. Det er umulig å få til noe endring uten å ofre noe, det er jo en selvfølge, men fortsatt er det vanskelig.

Jeg tror også sinne kommer fra bekymringene mine. De som holder

meg oppe om natten. Uansett hvor man går er det søppel. Søppel som tyter ut av land, havet og fjellet, men ingen vil ta ansvar for det. Våre kjære unike dyr som blir kvelt og spiser mikroplast. VÅR mikroplast som blir ført rundt av havstrømmen i verden gjør enda mer skade. Dyrene prøver å gjemme seg og leve i fred, men vi kutter ned og ødelegger hjemmene deres. Avliver dem når de lever for tett på oss. Stakkars Freia.

Derfor er jeg sint, fordi jeg sitter og vil ofre alt, men menneskeheten vil aldri gjøre nok. Mitt ønske er at etter du leser dette, og du ser en McDonalds-kopp som er på villspor, så plukker du den opp. Når du er sulten og tar deg en pølse, se om de har vegetarpølse istedenfor kjøtt. La bilen stå hjemme og ta bussen, engasjer deg. Bevis for meg at jeg tar feil om folk og at vi bryr oss om miljøet vårt.

My story

Tekst EDDA EMMERITZE STORM, Rjukan ungdomsskole
Illustrasjon HEDVIG MARIE VILJUGREIN

I love the forest. The forest has always been a special place for me. As a child I would walk in it for hours at the time. I would look at all the little ants, the flowers and all the big trees. When I was in the forest, the whole world would go quiet. I could listen to all the birds singing and the wind whistling through the trees. Not one single thought that all this might be all gone one day. I only felt peace, and I would like to keep it that way.

As the climate is changing, the planet becomes warmer and that increases the chance of forest fires starting. The past years, there have been more forest fires than usual, for example in Australia, where fire killed hundreds of koalas.

I still feel so much love for the forest, I don't want anything to happen to the forest or the animals in it. I want my children to experience the same love and peace in the forest as I did. I want them to smell all the flowers and see the ants crawl around. Maybe we could be like ants, if we help each other with saving our planet we could have a wonderful world to live in. If everyone does what they can to help, maybe then we can have a chance to save this world and the forests that grow on our planet.

Er det min feil?

Tekst MARI KASPERSEN, Vågen vgs.
Illustrasjon NORAH ROBERTSEN GROTTERØD

Då eg var liten, drog familien min og eg på skitur på hytta vår. Sola skein, og eg følte den kalde vinterlufta på huda. Heile familien var samla for å sjå dei minste renne ned den største bakken for første gang, for å kjenne skiene gli langs den puddersnøen, og for å ete sjokolade då alle blei slitne.

Dessverre er eg ikkje lita lenger, og det kom ikkje lengre snø på hytta. Dei timane me brukte på å stå på ski er nå bytta ut med timar kor ein sitter inne i regn, og eg kjenner på skyldkjensle for endringane, for at menneskjer øydelegg jordkloden.

Likevel kjennes det som om ropa om endring frå klimaaktivistar møter ein vegg. Som om det dei seier er viktig, ja, men ikkje viktig nok til at det skal påverke økonomien eller industrien. Så viktig at verdensleiarer samlar seg, men ikkje viktig nok til at dei legg bort

forskjellane sine, ikkje viktig nok til at det skal påverke, ikkje viktig nok til å unngå krig, og ikkje viktig nok til å samarbeide.

Likevel kjenner eg meg personleg skyldig for klimaendringane. Eg blir fortalt igjen og igjen kor viktig dei rette vala er, kor viktig mine val er, og kvar gong eg tar eit feil val kjennes klimaendringane som ei tung vekt på skuldrene mine. Men er det slik vi skal føle oss? Er det min feil?

Klimaendringane er eit faktum me ikkje kan skjula. Dei kjem ikkje til å stoppa av at me legg inn minimal innsats. Å stoppa klimaendringane krev stort samarbeid mellom alle land i verda. Eg håpar at framtidige generasjonar skal sleppa å kjenna skyldkjensle over klima, og at dei kan leva livet sitt utan bekymringar over framtida til planeten.

Avskoging

Tekst MATHILDE, Vågen vgs.
Illustrasjoner MARTE SUNDE BANGGREN

Familien vår har en hytte som ligger tyve minutter utenfor Egersund. Hytta er rød, og har tre etasjer og saltak. Det finnes en dør i stua som man kan åpne ut til en altan, der man har utsikt over hele den store hagen, med kastanjetreet og blodbøken og båthuset og kulpen og apeskrekketreet og fuglehuset og det store, flotte Hodnesvatnet der vi har rodd og badet så mange somrer på rad. Der pleier resten av familien min å sitte og snakke sammen. De snakker sammen om alt mulig; folk fra byen, gamle og nye venner. Men jeg er egentlig ikke så glad i småprat. Det har jeg aldri vært.

Hver gang jeg blir lei av småprat, så unnskylder jeg meg og går inn, og deretter ut gatedøra bak huset. Gatedøra går til en sti i skogen. Jeg følger stien opp en bratt, tettskoget bakke dekket av glatte, våte løv og fylt med svære kampesteiner som

ser ut som at de nesten skal til å tippe og begynne å rulle nedover bakken, med hulrom under der jeg og pappa pleide å leke steinalder da jeg var liten. Trærne nynner og bruser når jeg går forbi dem og mellom dem, bruker grener til å løfte meg selv opp på en stein eller trygt ned igjen etterpå.

Men sist gang jeg gikk opp dit, var det ingen tre å holde seg fast i, ingen løv på bakken. Alle trærne er nemlig blitt tatt bort nå. Avskoging, kalles dét. Avskoging betyr at trærne som pleide å gi liv til et sted, med lyder av fugler, dyr, og vind som hvisker i løv, blir tatt bort, sånn at man kan bygge stoler og bord og fyre med dem. Det er dét det betyr.

Avskoging betyr at sjelen til et sted blir fjernet. Slik jeg forstår det, holder hele verden på å avskoges.

Nå eller aldri!

Tekst ERLE BEVOLDEN, Hamar katedralskole
Illustrasjon JOHANNE PERSEN FRÖHLICH

I dag står transport for rundt 33 prosent av Norges utslipp, der flytransport står for rundt én prosent. I sommer var jeg for første gang i Puerto Rico for å besøke familie som bor der. Denne ferieturen for familien kostet verden 3 536 kg CO₂-utslipp.

Vi lever i et evigvarende dilemma, hvor vi må velge mellom å leve våre beste liv nå, eller å passe på verden for generasjonene som kommer etter oss. I mitt perfekte liv kunne jeg reist til Puerto Rico og besøkt familie, uten uro over at jeg ødelegger for de etter meg. Men, jeg tenker ikke like mye over at i mitt beste liv ødelegger jeg for verden nå også. For hver flytur til Puerto Rico, øker jeg risikoen for at ekstremvær og naturkatastrofer skal ramme landet. Jeg øker risikoen for at min familie skal havne som fisker på land, uten ressurser nok til å redde seg selv.

Å være med familie, og å oppleve nye ting er en av de tingene jeg elsker mest, selv om jeg vet det ikke er bærekraftig. Jeg har ikke innsett dette før nå. Derfor er ikke alle ferieturene like spesielle lenger, for jeg vet at for hver flytur jeg tar, ødelegger jeg mer for andre steder av jorda. Hva er da vitsen med å forgifte klima mer, når jeg allerede ser at det roper om hjelp?

Jeg er overbevist om at å minske transport, og spesielt flytransport, vil være med på å komme et steg nærmere å løse det store problemet vår verden står ovenfor. Jeg har alltid ønsket meg en lys framtid, hvor mine etterkommere kan oppleve all den fine naturen som jeg har sett. Derfor håper jeg at å minske transport vil være et steg nærmere et bærekraftig verdenssamfunn, som vil være rettferdig for alle.

Fremtiden - hva tenker du på når du hører ordet?

Tekst SOFIE NORDAHL FURUBERG, Hamar katedralskole
Illustrasjon LAURA PEARL

Hva tenker du på når du hører ordet «fremtiden»? Hadde du stilt meg dette spørsmålet som barn, ville du fått et positivt svar, et håpefullt svar. Da jeg var liten så jeg, som barn ofte gjør, verden gjennom rosafargede briller. Jeg assosierte «fremtiden» med å bli voksen. Kanskje ville jeg derfor svart deg at i fremtiden vil jeg kunne legge meg når jeg vil? Kanskje ville jeg svart at i fremtiden kan jeg spise så mye sjokolade jeg vil? Stiller du meg spørsmålet i dag vil svaret være dystert; håpet jeg tidligere knyttet til fremtiden er ikke der lenger.

I dag klarer jeg ikke se for meg en lys fremtid. I hodet mitt er den eneste realistiske fremtiden en verden i flammer. Flammene vil være tent av klimakrisen og vil brenne jorda sine skoger og hav, fjell og fjorder og dyr og mennesker. Vi vil alle lide, og vi har oss selv å

takke. For klimakrisen har vært en realitet i alle mine 16 år på jorda. I alle mine 16 år har folk vært klar over hastverket vi har for å unngå den mørke fremtiden jeg forventer. Likevel lever jeg et liv hvor jeg er vitne til at jordas fremtid gradvis avgjøres av tomme ord og løfter.

Foreldrene mine sier at jeg må se positivt på fremtiden. Hver gang svarer jeg at jeg kun er realistisk. Men kanskje finnes det en middelvei mellom hva de mener, og hva jeg mener? For jeg er en del av en generasjon som nekter å akseptere de tomme ordene og løftene. Jeg er en del av en generasjon som ønsker å gjøre en forskjell. En generasjon som ser på fuglene, trærne og himmelen, i det den males i de nydeligste farger av solen, og nekter å ta farvel med gleden naturen gir oss.

Skitten seier

Tekst JENNY CHARLOTTE TØRRING, Hamar katedralskole
Illustrasjon JOHANNE BARLUND BREVAD

Hvis jeg går gjennom skogen, en åker
eller langs fjæra
Kan jeg selv se det i sin praktfullhet
Alt har en mening
En funksjon
Et underfullt samspill mellom det døde, det
levende og kreftene rundt
Naturens borgere er avhengige av
hverandre
Som brødre og søstre
Forent av elektroner og nøytroner som
inngår forbindelser og samarbeider med
hverandre
Atomer og molekyler som puster liv
Et livets kretsløp, uberørt og brutalt perfekt
Ubarmhjertig, men akkurat det som må til
De svake må tre til side
Og gjøre plass for den sterkeste som går
seirende ut
Den sterkeste ble dessverre oss
Som ikke får til samspill
Mennesket, med øyne for meg og mitt
Vi går seirende ut fra stafetten
Stafett-pinnen er gitt videre til oss gjennom
generasjoner
Vi løper siste-tappen og vinner

En skitten seier ingen vil ta æren for
Vi har skadet henne
Hun som gir oss livet
Vi er selv en del av henne
Våre lemmer består av hennes eiendeler
Vi skal en dag bli gjenforent med henne
der nede i grunnen
Og igjen få puste liv i andre
Hvis hun fortsatt får leve
For vi, naturens borgere, holder på å kvele
henne
Vi er uenige om hvordan forvalte og
prioritere
Om hvilke borgere vi har vært før vi ble
naturens borgere og hvilke borgere vi skal
bli senere, om noen i det hele tatt
Det vi kan være enige om, er at vi deler
naturens samfunn i dag
Og at vi har et etisk ansvar som vi skylder
de borgerne som kommer etter oss
Vi må forvalte riktig og uegoistisk
Forente som medborgere
Så vi sammen kan delta forsvarlig i livets
kretsløp

Vinteren er ikke som den var

Tekst MARIT, Vågen vgs.
Illustrasjon BERTINE BROEN

Vinteren er kommet, det er mørkt og depressivt ute. Jeg tar på meg den hvite vinterjakken og den svarte skibuksen som jeg kjøpte på tilbud i fjor. Jeg åpner ytterdøren, vinden slår meg i ansiktet, det daler ned fra skyene, men i år er det ikke snøen som daler ned, nå er det regn og hagl fra den mørkegrå himmelen.

Vinteren er ikke som den var før. Ingen barn som er ute og leker i snøen, eller snømenn som er spredt rundt omkring i gatene. Bare de våte fotsporene som er igjen etter andre. Nakne trær og gresset som har blitt til en stor mørk sump. Husene lyser opp de mørke og triste gatene. Røyken fra pipene strekker seg høyt over husene og lukten av brent bjørk siger nedover gatene.

Dæ kan jo gå godt

Tekst TROND STOKKA, Vågen vgs.
Illustrasjon ELLINOR KLEIN

Klima ditt og klima datt. Alt i dag handlar om dette klimaet som blir øydelagd, og det negative vi gjer med naturen. Eg tenkar heller vi må sjå dei flotte sidene og opplevingane vi får frå naturen og kjempe for å bevare dei. Som med mykje anna, vi ser ikkje kvar godt vi har det, før det forsvinn.

Jæren er ei perle av dei sjeldne. Her har du vakre strender, beiter, utmark og innmark, skog med meir. Om du med et ord skal beskrive Jæren er det kanskje: 'Landbruk', og der kommer min erfaring inn. Eg er frå gard og har lært at landbruket er ikkje svart på kvitt en klimaversting. Ja, vi bruker mykje diesel, og ja, kyrne produserer litt metangass. Men husk kvar godt det er for klima at vi tar vare på den jorda vi har, dyrkar og produserer mat til både menneske og dyr. Derfor er det viktig å alltid sjå det store bildet når vi tenkjer klima.

Eg hugsar eit av mine beste minner som om det var i går. Det var ein flott sommardag midt i «slåtten», gresset var slått over hele Jæren og

grasdufta spreidde seg med vinden. Meg og en kompis var blitt store nok til å være med å køyre traktor åleine. Seinare denne dagen, kørte vi på same plass, side om side. Sola sto aleine på himmelen, graset dufta ei eige sommarlukt, og fleire hundre hestar under panseret. Dette var en vanvitig følelse av eigenrådighet, meistring, og at vi ikkje er barn lengre.

Misforstå meg rett, miljøet er på veg nedover. Og mitt håp er at alle vil gjere så godt dei kan på å minimere si eiga forureining. Om du kjeldesorterer betre, tar bussen når det lar seg gjere osv. Mi tru er at endring bere vil skje når store delar av befolkninga tar aktive tiltak for klima. Problemet med klima er eit problem for alle, vi bor alle på same jord.

Til slutt vil eg dele ein setning som eg plar å seie: «Dæ kan jo gå godt». Desse orda er kort oppsummert tankegangen vi må ha. Alltid jobbe for at det kan gå godt med klima, og jobbe med berekraftige løysningar i alle sektorar.

Barna mine kommer ikke til å oppleve vinter

Tekst SAQIB VIRK, Hadeland vgs.
Illustrasjon SYNNE NIKOLINE JONSRUD

Helt siden jeg var et lite barn, har jeg alltid vært glad i snø. Det var noe jeg ofte så fram til i løpet av året. Jeg er et januarbarn, så naturligvis ble jeg født om vinteren. Jeg har hatt gode minner i løpet av barndommen som kommer fra vintertiden og snø generelt.

Jeg husker at jeg har vært på hyttetur med noen barndomsvenner hvor vi blant annet sto på slalåm. Jeg husker at det var min første gang, og det var mange ganger jeg falt, men jeg hadde det utrolig gøy. Helt siden da, har slalåm vært en av mine favorittaktiviteter. Det har vært en stor grunn til at jeg har gledet meg til vinteren. De siste årene har snø og generelt vinteren på en måte vært en liten del av meg. Om temperaturen stiger nok til at snøen og vinteren går bort, vil den lille delen av meg dø ut også.

Et av FNs bærekraftsmål er å stoppe klimaendringene før 2030. Jeg har dessverre blitt skeptisk til om vi kommer til å nå de målene vi har for klimaet. FN har uttalt at verden ikke er i rute for å nå Parisavtalen. Til tross for alle de viktige tiltakene som har blitt gjort, er det forventet at utslippene fortsetter å stige, med mindre kraftfulle grep gjøres for å vri økonomien bort fra fossilt brennstoff.

Det å fjerne verdens største økonomiske næring er det ikke mange politikere som vil være med på. Det er veldig mye uenighet om dette i verden og det er vanskelig å si om vi ender opp med en konklusjon hvor vi er enige. Mine barnebarn kommer ikke til å oppleve ting som betydde mye for meg i barndommen på grunn av menneskelig grådighet.

Planeten under vann

Tekst MARIA, Tokerud skole
Illustrasjon JOHANNE BRANTING HAUGSENG

Siden jeg var liten har jeg sett på havet som en annen virkelighet, litt som om havet inneholder et helt annet liv og skiller seg ut fra livet på jorden. Følelsen jeg fikk hver gang jeg så det blå, rene og vakre vannet jeg skulle dykke kroppen min i fra topp til tå, var noe av det beste jeg har opplevd, og blir aldri slettet fra minnene mine. Lite visste jenta som hoppet og fniste hver gang hun fanget en fisk med hjelp av pappa at havet, det hun så på som noe helt unikt og spesielt, en dag skulle være saken som bekymrer henne mest.

Livet på jorda er avhengig av havet, og over halvparten av oksygenet vi puster inn kommer fra det marine økosystemet. Havet er viktig og spiller en betydelig rolle med tanke på at det er hjemmet til mange dyr og plantearter. Til tross for hvor viktig havet er for oss, står det dessverre overfor en stor krise, mest på grunn av det økende klimagassutslippet, forurensing og

plastsøppel, overfiske og ødeleggelse av havbunnen. Ikke bare truer dette havet som er en stor del av kostholdet vårt, men også for mange i verden som har havet som inntektskilde.

Er det virkelig mulig at vi som blir definert som «de mest intelligente organismene på jorda» ikke klarer å ta vare på noe som gir oss mye mer enn det vi gir det? Tanken på at de neste generasjonene muligens ikke får oppleve det fantastiske havet som jeg gjorde, gjør meg bare kvalm. Heldigvis vet jeg at jeg ikke er den eneste som bekymrer meg såpass mye om havet. Mange klimaaktivister rundt i verden kjemper sammen for at vi ikke skal miste alt havet byr på. Vi alle må skjerpe oss, ikke bare for denne generasjonen, men for alle som er på vei. Det er så viktig at alle bidrar. Vi må gjøre en forskjell. Vi må redde havet.

Tårene renner

Tekst SAMM, Løkenåsen skole
Illustrasjon MICHAL PIECHNIK

Mer og mer bekymret som dagene går
Dypt i kroppen lager klimaendringene sår.

Mer og mer bekymret som dagene går
Overlever kloden til nyttår?
Alle sier "Dette angår ikke meg"
HEI HEI!
Dette angår alle sammen, også meg og deg.

Snøen smelter, dyrene dør
Viktigst av alt, jorda blør.
Er dette hvordan vi vil at framtiden skal være?
Fortsetter vi sånn, blir vi imaginære.

Framtiden er nå i våre hender
Slik vil jeg ikke ha det, tårene renner.

Ta vare på havet, plukke plast fra bakken
Før klimaendringene puster oss i nakken.
Ta vare på skogen, og all dens prakt
Ta vare på jorda, som sagt.

Ta vare på havet, og alle strender
Tenker på plasten i havet, tårene renner.

Illustrasjon GERALDINE CHARLOTTE ROTHMAN

Begrensning av vann

Tekst PHATTHARAWADI EDVARDESEN, Hellerud skole
Illustrasjon AUDUN LIE HARR

Vann er en av de viktigste ressursene i verden. Vi mennesker bruker vann til nesten alt og vann er en del av livene våre. Vi bruker vann til å drikke, lage mat, dusje, pusse tenner osv. I tillegg bruker vi vann til jordbruket og i industrien. Nå for tiden lever vi i en teknologisk verden der vann brukes til å danne strøm og kan brukes til radiatorer, slik at huset varmes opp.

Jeg husker at da jeg var i Thailand og landsbyen vår gikk tom for vann i flere dager. Det førte til at de fleste ikke kunne dusje, lage mat eller gjøre noe med husholdninger. Noen av oss var heldige fordi de hadde lagret vann i krukkene sine. Uheldigvis hadde ikke familien min gjort det, vi hadde det ganske vanskelig fordi vi manglet rent vann å bruke i mange dager, men hva

med de som alltid mangler rent vann? Hvordan har de det? Begynte jeg å tenke.

Etter hendelsen tenkte jeg mye mer på at vi må bruke vann på en bærekraftig måte. Selv om vi vet at vann er en fornybar ressurs og det betyr at vann aldri går tom av jorda. Derimot er det fortsatt mangel på rent vann i mange land i verden, for eksempel i Papua Ny-Guinea, Uganda, Nigeria, Mosambik, India og Pakistan. De som bor i land der det er mangel på rent vann har det skikkelig mye vanskeligere enn meg som manglet vann bare i noen dager.

Vanligvis da jeg så på tv, kom det ofte reklamekampanje for å få folk til å bruke vann og lys på en bærekraftig måte. Før det skjedde noe med landsbyen vår, tenkte jeg at de reklamene var veldig kjedelige og derfor pleide jeg å ignorere dem. Etter hendelsen følte jeg meg trist over det som skjedde, og det fikk meg til å tenke mer hver gang jeg brukte vann. Jeg lot aldri vannet renne når det ikke var i bruk. Da jeg var ferdig med å bruke, slo jeg umiddelbart av vannet.

Fra denne historien har jeg lært at vann er veldig verdifullt for at vi mennesker kan fortsette å leve. Derfor bør vi bruke vann sparsomt og på en bærekraftig måte, slik at alle i verden i dag og i fremtiden har fortsatt rent vann å bruke.

Det som virvles opp...

Tekst ARYAN, Løkenåsen skole
Illustrasjon ARTHUR HUGH MCRYAN

I denne teksten skal jeg snakke om hvordan og hvorfor forurensning påvirker meg. Forurensning påvirker meg hver dag, som for eksempel på vei til skolen. Det er mye som fører til forurensning. Det de fleste tenker på når de hører «forurensning», er eksos eller oljeutslipp, men det er mye annet som forurenser luften vi puster inn. Noen av disse tingene er veitrafikk, fly og vulkanutbrudd. Du lurer kanskje på hva forurensning er, og det skal jeg fortelle deg nå.

Forurensning er stoffer som spres til luft, jord og vann som fører til skade på helse til for eksempel fisken i vannet, eller trærne i jorda. Stoffene blir ofte liggende i naturen og hvis de blir liggende som veistøv, virvles det opp hver gang en bil kjører forbi.

Det er en annen type forurensning som ikke alle vet om; lydforurensning/støy, som vi har mye av i Lørenskog kommune på grunn av trafikk og byggeaktivitet. I sommer ble jeg veldig plaget av støy og kan bekrefte at det er plagsomt. En annen ting som jeg merker, er at hus, snø og vei blir veldig skitten. Høy luftforurensning kan føre til allergier, astma og luftveissykdommer, eller forverre dem.

Vi har hytte langt oppe i fjellene. Der er det en herlig stillhet og frisk luft, i motsetning til støyete Lørenskog. Stillheten gir meg ro, jeg senker skuldrene og ser samspillet i naturen mye tydeligere. Alt bråket hvor jeg bor, gjør meg ubevisst mer stresset, og jeg føler tempoet er høyere. Når jeg er på hytta, blir jeg mer motivert til å være ute fordi det ikke kjører en bil forbi hvert 2. minutt. Om vinteren kommer det masse snø, så man kan stå på ski og ake. Om sommeren er det varmt og vi pleier å padle kano, sykle og bade ved innsjøene. Det er et naturparadis! Når jeg kommer hjem fra en hyttetur, er det nesten som en himmel-og-helvete kontrast.

For å oppsummere denne teksten vil jeg si at forurensning kommer på mange forskjellige måter, og at alle forstyrrer meg daglig. Jeg håper at vi kan få en framtid hvor dette er mindre plagsomt og et mindre problem. For å få til det, må vi ta vare på den naturen som er, og få flere grønne soner i by og tett bebyggelse. Med så mye forskning og teknologi som vi har i dag, burde man klare å finne andre og flere løsninger som gir mindre forurensning. Det er noe som må prioriteres og satses på.

